

УДК 727.1

О. О. Гомон,

*аспірантка кафедри Теорії архітектури,
Київського національного університету будівництва і архітектури*

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ «ДИТЯЧИЙ САДОК – ПОЧАТКОВА ШКОЛА»

Анотація: розглянуто функціональну структуру навчально-виховного комплексу «Дитячий садок-початкова школа», яка дозволила виділити основні функціональні групи приміщень НВК до складу якого входить блок приміщень дитячого садка, приміщення початкової школи та блок спільних приміщень.

Ключові слова: будівля, споруда, блок, приміщення, модель, дитячий садок, початкова школа, навчально-виховний комплекс «Дитячий садок – початкова школа».

Набір функціональних груп, перелік і площі приміщень будинків навчально-виховних комплексів повинні відповідати педагогічній моделі організації навчального процесу. Проведений аналіз функціонально-педагогічній структури НВК дозволив виділити наступні групи:

- блок приміщень групових осередків дитячого садка;
- блок приміщень навчальних секцій початкової школи;
- блок спільних приміщень (див. рис.1).

При будівництві нових та реконструкції існуючих будівель і споруд навчально-виховних комплексів в умовах сформованої забудови склад функціональних зон може встановлюватися з урахуванням місцевих умов, часткового використання приміщень і майданчиків інших суміжних установ, близьких за функціональним призначенням (за погодженням з органами освіти та службами державного нагляду).

Принципова модель функціонально-планувальної структури НВК полягає в тому, що групові осередки і навчальні класи розподіляються по периферії будівлі, маючи хороший фронт природного освітлення, а спеціалізовані та супутні приміщення, для зручності користування, розміщуються в центрі будівлі, при збереженні зручних і коротких зв'язків з кожним груповим осередком (див рис.2).

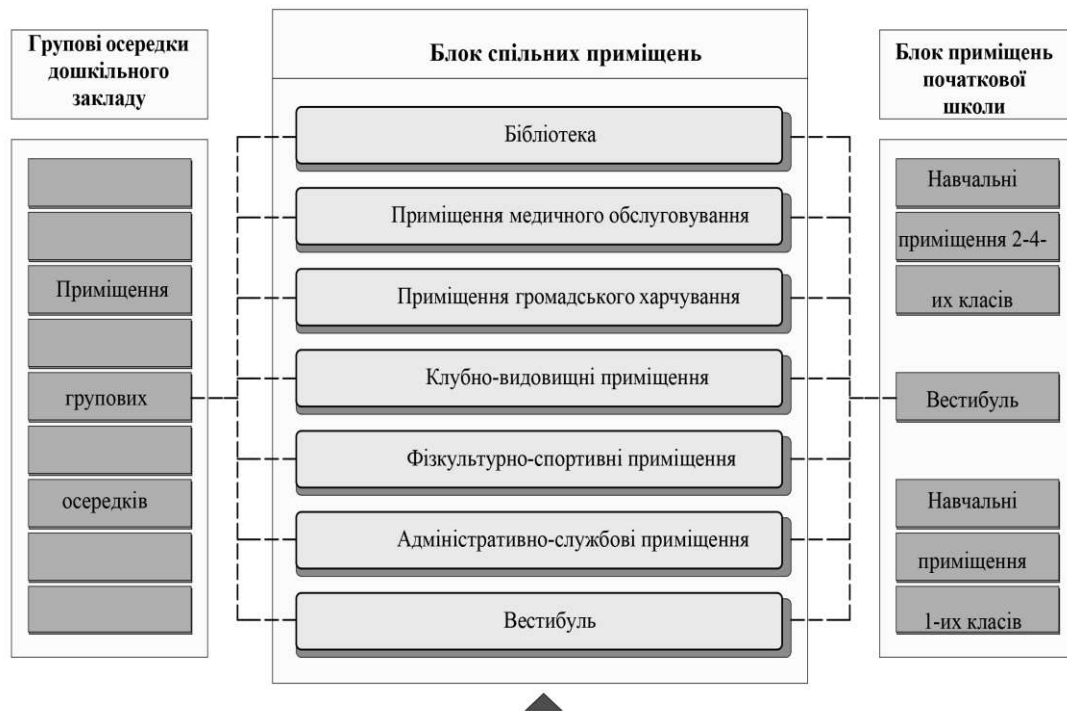

Рис.1. Функціональна структура навчально-виховного комплексу «Дитячий садочок-початкова школа»

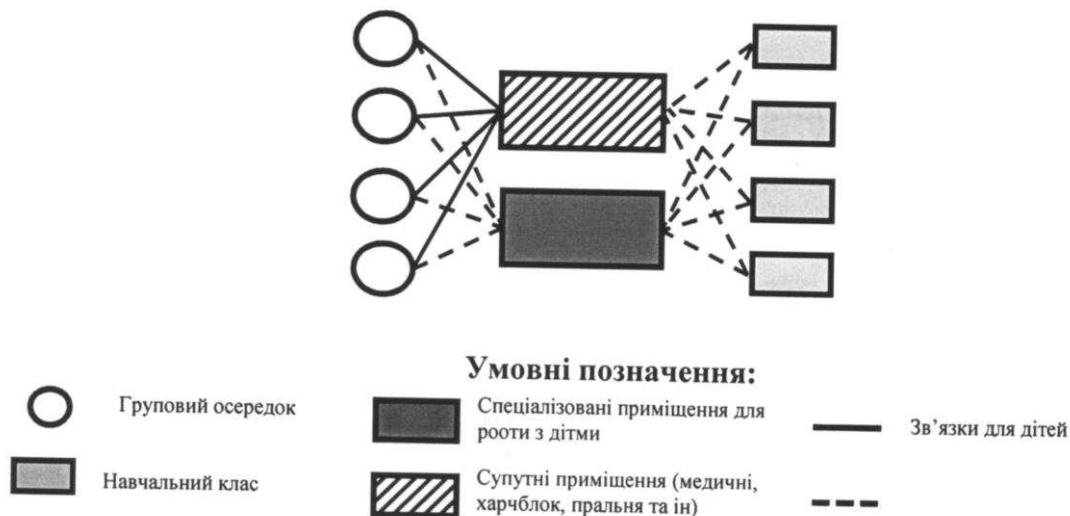

Рис.2. Модель функціонально-планувальної структури НВК

При будівництві нових та реконструкції існуючих будівель і споруд навчально-виховних комплексів в умовах сформованої забудови склад функціональних зон може встановлюватися з урахуванням місцевих умов, часткового використання приміщень і майданчиків інших суміжних установ, близьких за функціональним призначенням (за погодженням з органами освіти та службами державного нагляду).

В діючих нормативних документах ДБН В.2.2-4-97 «Будинки та споруди дитячих дошкільних закладів» та ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди

навчальних закладів» не визначені склад і площі приміщень кооперованих навчально-виховних комплексів, у якому об'єднуються дитячий садок та початкова школа. Тому в даному дослідженні пропонується склади функціональних груп приміщень, та уточнюються а розрахункові (мінімальні) показники площі приміщень на одиницю місткості для групових осередків, навчальних секцій і загальних навчально-виховних приміщень.

Приміщення групових осередків дитячого садка

Принципова структура групова осередків склад та площі основних приміщень можуть прийматися згідно ДБН В.2.2-4-97 «Будинки та споруди дитячих дошкільних закладів». Групові осередки дитячого садка в кооперованих НВК подібні до автономних дитячих садків і повинні включати: роздягальню, ігрову, спальню, туалетну, буфетну [3] (див.рис.3, табл.1). Окрім зазначених приміщень до складу групового осередку для дітей 5-6 років може входити додаткова навчальна зона для підготовки дітей до цілеспрямованого шкільного навчання. В окремих випадках, коли частина дітей дитячого садка може відвідувати централізовану їдальню, можлива зміна також структури буфетної.

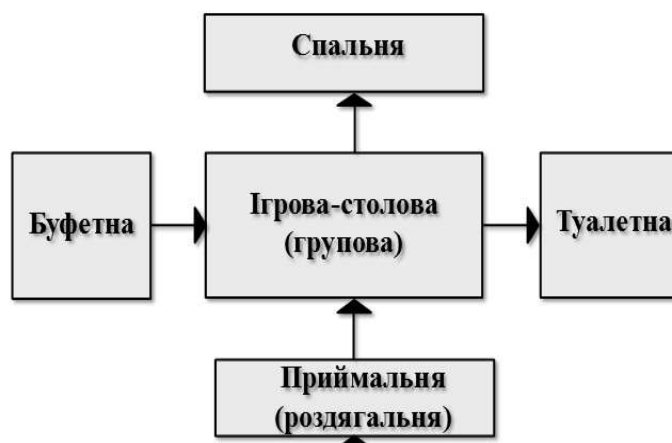

Рис. 3. Функціонально-планувальна схема групового осередку дитячого садка.

Таблиця 1.

Перелік та площі приміщень групового осередку дитячого садка (ДС)

Найменування приміщень	Одиниця виміру	Дошкільні групи
Роздягальня	м ² на одне місце	0,9
Ігрова	м ² на одне місце	3,0
Спальня	м ² на одне місце	3,0
Туалетна	м ² на одне місце	1,0
Буфетна	м ²	5,0

Приміщення навчальних секцій початкової школи

В навчально-виховних комплексах «Дитячий садок-початкова школа» навчальні приміщення школи, як вже зазначалось, розміщуються в окремому блоці, а фізкультурно-спортивні, клубно-видовищі, медичного обслуговування та інші загальношкільні приміщення можуть кооперуватися з аналогічними функціональними елементами дитячого садка та розміщуватись в спільному блоці.

Навчальні приміщення в шкільному блоці проектується за секційним принципом з врахуванням вікових та навчально-технологічних ознак. Згідно педагогічних та гігієнічних вимог приміщення для 1-х класів (шестирічок), необхідно розміщувати в окремій секції які об'єднують не більше двох паралельних класів, з рекреаціями, гардеробними та санітарними вузлами [2]. Навчальні приміщення для 2-4-х класів також групуються в окремій секції (з розрахунку не більше шести класних приміщень в одній непрохідній секції), спільно з майстернями трудового навчання, універсальними приміщеннями для груп продовженого дня, рекреаціями і санітарними вузлами.

Навчальна секція для 1-х класів

Діти шестирічного віку ще не підготовлені для постійної шкільної освіти, тому для них рекомендується створити специфічне навчальне середовище, яке включає: клас-ігрову, спальню, туалетні окремі для дівчаток та хлопчиків, рекреацію, гардеробну [2] (див табл.2). Діючи нормативи рекомендують навчальні секції 1-х класів розташовувати не вище 2-го поверху. Разом з тим в окремих випадках наприклад на рельєфі місцевості, в ущільненій забудові, на наш погляд, при дотриманні санітарно-гігієнічних вимог навчальна секція може і розміщуватись на 3 поверсі.

Таблиця 2.***Перелік та площі приміщень навчальної секції для 1-х класів (ПШ)***

Найменування приміщень	Одиниця виміру	Навчальна секція для 1-х класів з розрахунку на 25-30 учнів (не менше)	
		на 25 учнів	на 30 учнів
Клас-ігрова	<i>м² на одне місце</i>	2,4	2,0
Спальня	<i>м² на одне місце</i>	2,4	2,0
Туалетні	<i>м² на одне місце</i>	1,0	1,0
Рекреація	<i>м² на одне місце</i>	2,0	2,0
Гардероб	<i>м² на одне місце</i>	0,2	0,2
Вчительська	<i>м²</i>	16	16

Навчальна секція для 2-4-х класів включає: клас, кабінет іноземної мови, майстерню для трудового навчання, туалетні для дівчаток та хлопчиків, рекреації та приміщення для груп продовженого дня (див. табл. 3).

Площі навчальних класів для 2-4-х класів проектується з розрахунку на 30 учнів 2,0 м² на одного учня, а при - при наповнюваності 25 учнів - 2,4 м² – на одного учня [2].

Навчальні приміщення для початкових класів проектуються на основі класно-урочних форм занять 30 учнів. В сучасній педагогічній практиці поширюється в початковій школі проведення групових форм занять з поділом класу на 2 - 3 підгрупи (по 10 - 15 учнів), або на менші чарунки по 5-6 учнів з використання ігрових методів навчання та введення динамічних (фізкультурних) пауз.

Таблиця 3.

Перелік та площі приміщень навчальної секції для 2-4-х класів (ПШ)

Найменування приміщень	Одиниця виміру	Навчальна секція для 1-х класів з розрахунку на 25-30 учнів (не менше)	
		на 25 учнів	на 30 учнів
Класні приміщення	м ² на одне місце	2,4	2,0
Кабінет іноземної мови	-//-	2,4	2,0
Універсальне приміщення для груп продовженого дня	-//-	2,4	2,0
Майстерню для ручної праці	-//-	3,6	3,6
Туалетні	-//-	0,2	0,2
Рекреація	-//-	2,0	2,0
Гардероб	-//-	0,2	0,2

Загальні приміщення комплексу

До загальних функціональних елементів комплексу «дитсадок - початкова школа» належать приміщення навчально-виховного та обслуговуючого призначення: фізкультурно-спортивний, музично-хореографічний та актови зали, басейн, кабінети для кружкових занять, бібліотека, кімнати медичного обслуговування, їдальня, адміністративно-службові та ін. приміщення (див рис.4., рис.5, рис.6).

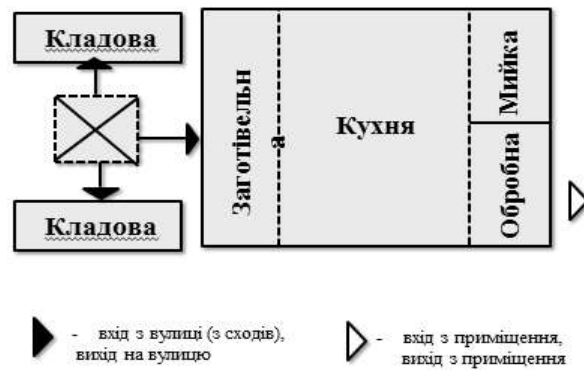

Рис. 4. Схема харчоблока для дитячих дошкільних закладів.

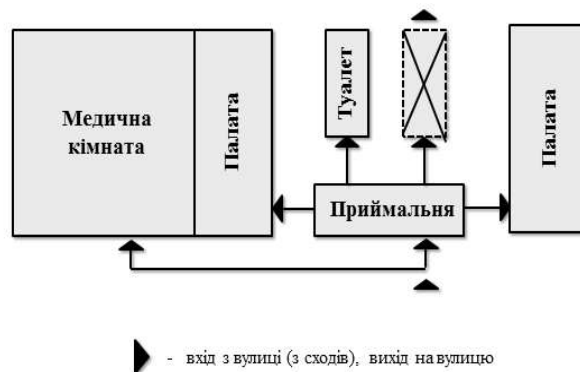

Рис. 5. Схема медичного приміщення дитячих дошкільних закладів

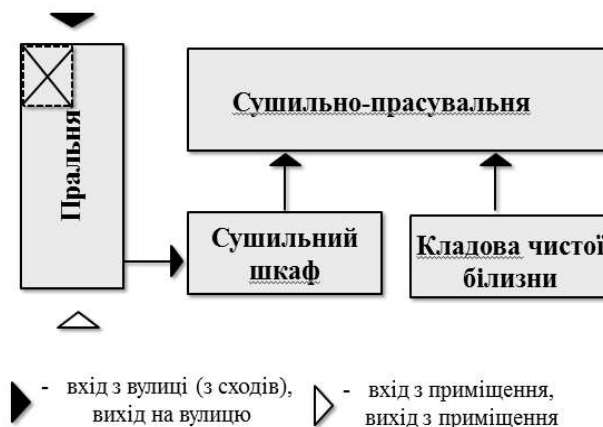

Рис. 6. Схема пральної та сушильно-прасувального приміщення

Адміністративно-службові та допоміжні приміщення

Адміністративно-службові приміщення навчально-виховного комплексу бажано розміщувати в центральному блоці НВК це дозволить забезпечити найкоротші зв'язки між приміщень із груповими осередками дитячого садка та початкової школи. До складу адміністративно-службових приміщень належать: кабінет директора 24м², кабінет заступника директора 18м², приймальня 16м², методичний кабінет 36м², вчительська 36м², кімната відпочинку і психофізіологічного розвантаження вчителів 24м², канцелярія 12м², бухгалтерія

з касою 18м². Допоміжні приміщення НВК включають в себе: вестибюль з розрахунку 0,25м² на одного учня, гардероб для учнів 0,2м² на одного учня.

Висновок. Функціонально-планувальна структура навчально-виховного комплексу «Дитячий садок – початкова школа» має важливе значення у організації навчально-виховного процесу та у вихованні дітей хужнього смаку та є основою створення гармонійної композиції навчального закладу, раціональному поєднанню функціональних блоків та окремих груп приміщень.

Прийоми архітектурно-планувальних та об'ємно-просторових рішень різних типів НВК розглядатимуться в наступній статті.

Література:

1. Пособие по проектированию зданий учебно-воспитательных комплексов «Детский сад – начальная школа»/КиевЗНИИЭП.- К.,2003. – 81с.
2. Будинки та споруди навчальних закладів. ДБН В.2.2-3-97. – [Чинні від 1997-01-01]. – Офіц. вид.- К.: України, 1997. – 39 с. – (Державні будівельні норми України).
3. Будинки і споруди. Будинки та споруди дитячих дошкільних закладів: ДБН В.2.2-4-97. – [Чинні від 1998-01-01]. – Офіц. вид.- К.: Держкоммістобудування України, 1998 – 24 с. – (Державні будівельні норми України).
4. Л.Н. Ковальський, Н.Н. Кирьякова, В.Т. Шпаковская. Аритектурно-художественное оформления школы/«Радянская школа».-К.,1984.-104с.

Аннотация

Рассмотрено функциональную структуру учебно-воспитательного комплекса «Детский сад - начальная школа», которая позволила выделить основные функциональные группы помещений УВК в состав которого входит блок помещений детского сада, помещения начальной школы и блок общих помещений.

Ключевые слова: здание, сооружение, блок, помещения, модель, детский сад, начальная школа, учебно-воспитательный комплекс «Детский сад - начальная школа».

Annotation

The functional structure of the educational complex "Kindergarten-Elementary School", which allowed to identify the main functional areas SC consisting of block space of kindergarten, primary school premises and block of common areas.

Keywords: building, structure, power, space, pattern, kindergarten, primary school, educational complex "Kindergarten - Elementary School".